DERS TANITIM ve UYGULAMA BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U+L (saat/hafta)	Türü (Z / S)	Yerel Kredi	AKTS
Hikayeler anlatan şeyler: nesnelerin arkeolojisi	KHAS 1378	Bahar	03+00+00	Seçmeli	3	5

Akademik Birim:	Ortak Dersler Bölümü
Öğrenim Türü:	Örgün Eğitim
Ön Koşullar	-
Öğrenim Dili:	İngilizce
Dersin Düzeyi:	Lisans
Dersin Koordinatörü:	- -
Dersin Amacı:	Bu ders, Anadolu'nun geçmişini nesnelerin oluşturduğu dünyadan hareketle incelemeyi amaçlar. Bu derste, tarih ve arkeoloji gibi disiplinlerin geleneksel olarak anıtlara ve büyük anlatılara verdiği önemin ötesine geçerek, aletler, oyuncaklar, süs eşyaları, armağanlar, aile yadigarları ve kişisel eşyalar gibi, gündelik yaşam ve ölüm ritüellerinde bizlere eşlik eden küçük şeylere odaklanacağız. Çoğu zaman müzelerde, cam vitrinlerin ardında, kısa tanımlayıcı etiketlere indirgenmiş ve bağlamından kopuk bir biçimde karşılaştığımız bu nesneler, kimlik, bellek ve binlerce yıl içerisinde örülmüş tarihsel ilişkiler hakkında en kişisel bilgileri bize sunma potansiyeline sahiptir. Bu derste, bu tür materyallere odaklanarak, geçmişi nasıl bildiğimizi ve nesnelerin hem geçmişte hem de günümüzde insan deneyimini nasıl şekillendirdiğini sorgulayacağız ve şu soruları soracağız: Bir nesneye vitrin dışından, daha detaylı baktığımızda bize hangi hikayeleri anlatır? Gündelik şeyleri okumak, elitlerin, anıtların ve yazılı kayıtların gölgesinde kalan kişisel tarihlerin oluşumuna nasıl katkıda bulunur? Nesneler geçmişte ve bugün kimlik, bellek ve sosyal ilişkileri nasıl biçimlendirir? Ders boyunca maddi kültür çalışmalarındaki temel kavramlara dayanarak nesnelerin nasıl ortaya çıktığını, dolaşıma girdiğini, anlam kazandığını ve gerek arkeolojik ve tarihsel bağlamlarda gerekse de günümüz dünyasında nasıl iz bıraktığını takip edeceğiz.
Dersin İçeriği:	Dönem boyunca dersler, okumalar, tartışmalar, müze ziyaretleri ile hikaye anlatımı ve uygulamalı pratikler gibi yaratıcı aktiviteler gerçekleştirilecektir. Kişisel ve ailevi nesneler kimlik, bellek ve anlam ekseninde ele alınacak, sunumlar ve müze gezileriyle Anadolu'nun maddi kültürel mirasıyla temas kurulacak, mülkiyet, kullanım/tüketim, koleksiyonculuk ve müzecilik, sergileme ve temsil pratiklerine dair eleştirel bir yaklaşım geliştirilecektir.
Dersin Öğrenme Çıktıları (ÖÇ):	• **1-** Maddi kültür çalışmalarındaki temel kavram, kuram ve tartışmaları tanımak ve açıklamak, • **2-** Anadolu'nun maddi kültürel mirasını farklı tarihsel dönemler bağlamında tanımak, • **3-** Arkeoloji, antropoloji, müzecilik ve tarih gibi disiplinlerin nesneler ve maddi kültür üzerine yöntem ve yaklaşımlarını tanımak, • **4-** Medya, kültürel miras, müzeler ve maddi kültürün toplanması ile sergilenmesine dair etik tartışmaları dekolonizasyon perspektifiyle değerlendirme becerisi geliştirmek, • **5-** Araştırma, yorumlama ve akademik iletişim için temel entelektüel beceriler kazanmak.
Dersin Öğrenme Yöntem ve Teknikleri	Sunumlar, okuma ve tartışma, yaratıcı etkinlikler, ödevler, müze gezileri ve final projesi. • Haftalık dersler (60-90 dakika): temel kavramlar, vaka çalışmaları ve kuramsal çerçeve. • Haftalık sınıf içi ve dışı etkinlikler (90 dakika): o Müze ziyaretleri, o Okuma ve tartışma o Yaratıcı kısa pratikler (örn.: kişisel objeler üzerinden hikaye anlatımı, bir nesneyi çizme, tanımlama, betimleme), o Kısa ödevler ve tartışma • Final projesi: öğrencilerin bir nesne biyografisi projesi tasarlaması beklenmektedir.

HAFTALIK PROGRAM

Hafta	Konular	Ön Hazırlık
1	Giriş ve dersin tanıtımı	-
2	Geçmişi bilmek ve sergilemek: antikacılıktan müzelere	Okuma ve tartışma notları
3	Şeylerle ilişki kurmak: antropolojik ve	Okuma ve tartışma notları; ödev

	sosyolojik yaklaşımlar	
4	Maddesellik ve teknoloji	Okuma ve tartışma notları
5	Objelerin dolaşımı, kimlik ve hafıza	Okuma ve tartışma notları, ödev
6	Nesneler ile Anadolu tarihöncesi	Okuma ve tartışma notları
7	Nesneler ile Anadolu tarihi: antik dönemden Osmanlı'ya	Okuma ve tartışma notları
8	Atölye: obje biyografisi projesi	Final ödevinin tanıtımı
9	Medya ve popüler kültür: geçmişin topluma aktarımı	Okuma ve tartışma notları; ödev
10	Müze gezisi 1: Rezan Has Müzesi	Müze kataloglarını tarama
11	Müze gezisi 2: İstanbul Arkeoloji Müzeleri	Müze kataloglarını tarama
12	Müzeleri yeniden düşünmek: etik ve dekolonizasyon	Okuma ve tartışma notları, ödev
13	Obje biyografisi projesi sunumları	Final sunumları için hazırlık
14	Ders değerlendirmesi ve genel tekrar	Kısa değerlendirme metni

Kadir Has Üniversitesi'nde bir dönem 14 haftadır, 15. ve 16. hafta sınav haftalarıdır.

ZORUNLU ve ÖNERİLEN OKUMALAR

Ana okumalar

• Alberti, S.J.M.M. 2005. Objects and the museum. Isis 96(4): 559-571.
• Appadurai, A. (ed.). 1986. The social life of things. Cambridge University Press.
• Gosden, C., Marshall, Y. 1999. The cultural biography of objects. World Archaeology 31: 169-178.
• Graeber, D., Wengrow, D. 2021. The dawn of everything: a new history of humanity. Penguin.
• Hopkins, J.N., Costello, S.K., Davis, P.R. 2021. Object biographies: collaborative approaches to ancient Mediterranean art. The Menil Collection, Yale University Press.
• Hoskins, J. 1998. Biographical objects: how things tell the stories of people's lives. Routledge.
• Lydon, J., Rizvi, U.Z. (eds.). 2010. Handbook of postcolonial archaeology. Routledge.
• Meskell, L. 2021. Object worlds in Ancient Egypt: material biographies past and present. Routledge.
• Miller, D. 2008. The comfort of things. Polity Press.
• Nowell, A., Chang, M.L. Science, the media, and the interpretations of Upper Palaeolithic figurines. American Anthropologist 116(3): 562-577.
• Shaw, W. 2007. Museums and narratives of display from the Late Ottoman Empire to the Turkish Republic. Muqarnas 24: 253-279.
• Spikins, P. 2022. Hidden depths: the origins of human connection. White Rose University Press.
• Tilley, C. et al. (eds.). 2006. Handbook of material culture. Sage.
• Woodward, I. 2007. Understanding material culture. Sage.

Önerilen okumalar

• Baydar, G., Güngör, S. 2024. Entanglements: a new materialist approach to an ethnographic gallery in the Anatolian village of Tahtakuşlar. Architecture and Culture 11(1-2): 165-191.
• Baysal, E.L., Yelözer, S. 2023. Searching for the individual: characterising knowledge transfer and skill in prehistoric personal ornament making. Journal of Archaeological Method and Theory 30: 172-202.
• Carrier, J.G. 1995. Gifts and commodities: exchange and western capitalism since 1700. Routledge.
• Choyke, A., Kovats, I. 2010. Tracing the personal through generations: late Medieval and Ottoman combs. In A. Pluskowski et al. (eds.), Bestial mirrors: using animals to construct human identities in Medieval Europe. Universität Wien: 115-127.
• Dobres, M.-A. 2000. Technology and social agency: outlining a practice framework for archaeology. Blackwell.
• Doğanalp-Votzi, H. 2005. Histories and economies of a small Anatolian town: Safranbolu and its leather handicrafts. In S. Faroqhi, R. Deguilhem (eds.), Crafts and craftsmen of the Middle East: fashioning the individual in the Muslim Mediterranean. I.B. Tauris: 308-338
• Graeber, D. 2001. Toward an anthropological theory of value. Palgrave.
• Hahn, H.P., Weiss, H. (eds.). 2013. Mobility, meaning and the transformations of things. Oxbow.
• Hallam, E., Hockey, J. 2001. Death, memory and material culture. Routledge.
• Hodder, I. 2006. The leopard's tale: revealing the mysteries of Çatalhöyük. Thames and Hudson.
• Hodder, I. 2012. Entangled. Wiley.
• Joy, J. 2009. Reinvigorating object biography: reproducing the drama of object lives. World Archaeology 41(4): 540-556.
• Kılınç, K. 2017. The Hittite sun is rising once again. Contested narratives of identity, place and memory in Ankara. History and Memory 29: 3-34.
• Komter, A. 2005. Social solidarity and the gift. Cambridge University Press.
• Lillios, K.T. 1999. Objects of memory: the ethnography and archaeology of heirlooms. Journal of Archaeological Method and Theory 6: 235-262.

• Malinowski, B. 1922. Argonauts of the Western Pacific. Routledge & Kegan Paul.
• Mauss, M. 1950. The gift. Cohen & West.
• Miller, D. (ed.). 1998. Material cultures: why some things matter. UCL Press.
• Miller, D. 2010. Stuff. Polity Press.
• Pitarakis, B. 2021. Toys, childhood, and material culture in Byzantium. In V. Rapti, E. Gordon (eds.), Ludics: play as humanistic inquiry. Palgrave-Macmillan: 243-274.
• Pitblado et al. 2025. Retheorizing archaeological artefacts as belongings. Archaeologies 21: 209-229.
• Shaw, W. 2000. Islamic arts in the Ottoman Imperial Museum, 1889-1923. Ars Orientalis 30: 55-68.
• Strathern, M. 1988. The gender of the gift: problems with women and problems with society in Melanesia. University of California Press.
• Weiner, A.B. 1992. Inalienable possessions: the paradox of keeping-while-giving. University of California Press.

DİĞER KAYNAKLAR

Podcastler
• Adalet Atlası 2.11 Maddenin hafızası with Sera Yelözer, Hera Büyüktaşçıyan, Umut Yıldırım
https://www.anadolukultur.org/36-yayinlarimiz/1534-adalet-atlasi-2sezon-bolum-11/
https://youtu.be/RLSX9O1eSRQ?si=AcT1k4LP4qGWu177
• BIAA Heritage Türkiye Podcast, Small things, big stories with Emma Baysal https://www.youtube.com/watch?v=fvgJPUJn37A
• Immaterial: 5000 years of art, one material at a time
https://youtube.com/playlist?list=PL8HAkqKX065DKYbp2CZPzNQDmsOMLIIOc&si=G36-f9m1bPfCh7EW
Recommended episodes:
o Season 1, Episode 3 Shells https://youtu.be/bS8rxZBmmFg?si=7LBSfNcW-WbXqYGY
o Season 1, Episode 6 Metals, part one https://youtu.be/H4o1y53axAM?si=WDGWnsv5lK3vsv-Q
o Season 2, Episode 1 Stone: making and breaking legacies https://youtu.be/1nEeYbgWCvU?si=4JF_6g5p6k_fStSV
o Season 2, Episode 4 Blankets and quilts: threads of identity https://youtu.be/dvl-PRNVs0U?si=DijxXjLuXfL044UQ
• Her half of history – 11.4 From Venus to Barbie (a history of dolls) https://herhalfofhistory.com/2023/10/12/11-4-from-venus-to-barbie-a-history-of-dolls/
• Peopling the past – Podcast Season 1, Episode 9: Living in a material world with Jennifer Stager
https://peoplingthepast.com/2020/11/10/podcast_9/
• Peopling the past – Podcast Season 4, Episode 4: Curating with care: transparency in museums with Saladino Haney
https://peoplingthepast.com/2025/05/20/season-4-podcast-4-curating-with-care-transparency-in-museums-with-lisa-haney/
• Peopling the past – Podcast Season 4, Episode 5: Naturalizing inequalities: the colonial museum with Dan Hicks
https://peoplingthepast.com/2025/05/27/podcast-season-4-episode-5-naturalizing-inequalities-the-colonial-museum-with-dan-hicks/
Videolar
• A history of the world in 100 objects. Western Australian Museum https://museum.wa.gov.au/explore/articles/history-world-100-objects-symposium-videos
• Ochre and the dawn of human culture (Tammy Hodgkiss) TEDx Talks https://youtu.be/YRPYS4LuKjg?si=4oz6KAI730jsMs_7
• Object biography: the life of a concept (Ann-Sophie Lehmann) https://youtu.be/vVz06Xaf-wI?si=cTglYyJcbR69YsKo
• Telling better stories: archaeology, object biography & the public (Sarah Costello)
https://youtu.be/TfOt2LcbGF4?si=wosaOjUDXNuC2GAR
• Becoming a Çatalhöyük person: an integration of evidence (Ian Hodder) https://www.youtube.com/watch?v=10jD7ueLNZs
• Cylinder seals of the Neo-Assyrian period as experiential object (Kiersten Neumann)
https://youtu.be/ix465vgVrmg?si=qCnw1kYiySrAFRmj
• Up close: elk ivory pendants in Alberta (Karen Giering) https://youtu.be/7Aca8vyRzEk?si=6wbfspG7VNBTLCz7
Online sergi: The curious case of Çatalhöyük: https://curiouscaseofcatalhoyuk.ku.edu.tr

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl İçi Çalışmaları	Sayı	Katkı Payı (%)
Katılım	1	20
Arazi Çalışması	2	10
Ödev	4	10
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler (okuma, bireysel çalışma vb.)	1	10
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	10
Final Sınavı	1	40
Total:	**10**	**100**

İŞ YÜKÜ HESAPLAMASI

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yükü (saat)
Ders Saati	14	3	42
Arazi Çalışması	2	3	6
Ödev	4	3	12
Dersle İlgili Sınıf Dışı Etkinlikler	10	2	20
Ara Sınavlar/Sözlü Sınavlar/Kısa Sınavlar	1	15	15
Final Sınavı	1	30	30
Toplam İş Yükü (saat):			**125**

1 AKTS = 25 saatlik iş yükü

PROGRAM YETERLİLİKLERİ (PY) ve ÖĞRENME ÇIKTILARI (ÖÇ) İLİŞKİSİ

#	PY1	PY2	PY3	PY4	PY5	PY6	PY7	PY8	PY9	PY10	PY11	PY12
OC1												
OC2												
OC3												
OC4												
OC5												

Katkı Düzeyi: 1 Düşük, 2 Orta, 3 Yüksek